

KONYA'NIN MUHAFAZAKÂRLIK ALGISI ÜZERİNE UYGULAMALI BİR ÇALIŞMA

*Mahmut H. AKIN** - *Mehmet Ali AYDEMİR***
*İbrahim NACAĞ****

ÖZET

Muhafazakâr bir şehir olarak kabul edilen Konya, Türkiye'nin siyasal tarihinde ve kültüründe önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda Konya, Türkiye'nin demokrasi tarihi boyunca dikkat çeken bir şehir olmuştur. Bu araştırmada muhafazakâr siyasal kültürün sembol bir şehri olarak Konya'nın üniversite eğitimi için farklı şehirlerden gelmiş öğrenciler tarafından nasıl algılandığı açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmada Konya özelinde ve Türkiye genelinde muhafazakâr kültürü belirleyen unsurlar ve bir muhafazakârlık tipolojisi tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhafazakârlık, Konya, Dindarlık

* Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

** Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

*** Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

GİRİŞ

Konya, siyasal kimlik açısından muhafazakâr olarak tanımlanan ve Konya dışında yaşayanlar tarafından bu kimlikle algılanan bir şehirdir. Bu algıya bağlı olarak Konya'nın muhafazakâr kimliği, Türkiye'de ilgi çeken bir konudur. Bu algının oluşmasında ve sürdürülmesinde hem şehrin genel kültürünün, hem de şehir merkezindeki siyasal kültürün önemli bir etkisi vardır. Konya'nın muhafazakârlığı farklı etkenlere dayanmaktadır. Bu kimliğin oluşmasında bazı unsurlar özellikle öne çıkarırken bazı özellikler kendi içinde farklılıklar oluşmasına imkan tanımaktadır. Dindarlık ve daha çok İslamcı referanslara dayanan sağ siyasal kültürün gücü, Konya'daki muhafazakârlığın önemli kaynaklarıdır. Bu kaynaklardan etkilenen bir siyasal kültürün Türkiye açısından bir tehlike mi yoksa bir imkân mı olduğu da tartışıla gelmiştir. Öyle ki yakın dönemde muhafazakâr siyasetin Türkiye'de güçlenmesi ve iktidara sahip olması, beraberinde muhafazakârlık bağlamında birlikte yaşamaya dair soruları da getirmiştir. Bu soruların cevapları aranırken gelişen tartışmalar, özellikle Konya üzerinde odaklanmaktadır.

Konya'ya ilişkin muhafazakârlık söyleminin hangi bağlamda anlaşılması gerektiği aslına bakılırsa önemsizdir. Zira gerek kendini var eden tarihsel ve toplumsal şartların, gerekse Konya'ya atfedilen söylemin karşılığı olarak beslenen muhafazakârlık algısı şehrin kimliğine eklemlenmiş görünmektedir. Bu kimliği besleyen güncel kaynakları ortaya koymayı amaçlayan çalışmalar olduğu gibi, muhafazakârlık konusunda yapılan çalışmalarda da Konya hakkında bilgilere ulaşmak mümkündür. Ancak şehrin son yıllarda geçirdiği kültürel değişim ve dönüşümde etkisi yadsınmaz olan üniversite olgusu henüz gereğince incelenmiş görünmemektedir. Bu çalışma böylesi bir kaygıyı da gözeterek şehrin muhafazakâr kimliğini incelemeyi amaçlamıştır. Bütün bu unsurlara bağlı olarak oluşan farklı Konya muhafazakârlığı algılarını ölçmek için bu çalışmada Konya'ya başka şehirlerden gelen üniversite öğrencileri üzerinde bir anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerden genel olarak bir siyasal kimlik olarak muhafazakârlığa ve özelde de "Konya muhafazakârlığı"na ilişkin bulgular elde edilmiş ve yorumlanmıştır.

1. TÜRKİYE'DE VE KONYA'DA MUHAFAZAKÂRLIK ÜZERİNE

Muhafazakârlık, dünya tarihinde ve siyaset felsefesinde önemli yeri olan bir siyasal harekettir. Özellikle Fransız İhtilali ortamında radikal değişim anlayışına ve bu anlayış doğrultusunda izlenen radikal siyasetlere karşı gelişen muhafazakârlık, toplumun geleneksel kurumlarının sosyal hayatta düzen üreten işlevlerine dikkat çekmiştir (Bkz. Beneton, 2011; Özipek, 2004). Muhafazakârlığı diğer ideolojilerden özellikle ayıran unsurlar, bu düşüncede özel mülkiyetin, dinin ve ailenin sosyal hayatta öncelenmesi ve korunmasıdır. Elbette sosyolojik olarak muhafazakârlık farklı toplumlarda teoride ve pratikte bazı farklılıklar arz etmektedir. Her ideoloji ve siyasal akım gibi muhafazakârlık da içinden çıktığı toplumun tarihinden, kültüründen etkilenmektedir. Türkiye'ye bakıldığında Türkiye'de bir siyasal hareket olarak muhafazakârlığın teoride ve pratikte kendine has şekillerini tespit etmek mümkündür. Özellikle Türkiye'nin iki yüzyılı aşan modernleşme tecrübesinde muhafazakârlık, bu değişim sürecinde şekillenmiş ve karakter kazanmıştır. Dünyadaki genel siyasal tecrübe gibi Türkiye'de de muhafazakârlığın özellikle "radikal değişim" karşısında bir siyasal tavır olarak geliştiği dikkat çekmektedir. Bununla birlikte özellikle cumhuriyet döneminde daha radikalleşen değişim sürecinin bugünkü muhafazakâr siyasetin en önemli dinamiklerinden birisi olduğu kabul edilebilir.

Türkiye'de muhafazakârlık, sağ siyasal kültürde karşılık bulmaktadır. Muhafazakârlık, demokrasi tarihi boyunca değişimin aktörü olan ve devletle bütünleşen Cumhuriyet Halk Partisi'nin karşısında konumlanmıştır. Türkiye'de Demokrat Parti (DP), Adalet Partisi (AP), Milli Selamet Partisi (MSP), Anavatan Partisi (ANAP), Refah Partisi (RP) ve Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), farklı dönemlerde muhafazakâr kesimin desteğini almış siyasal partilerdir. Türkiye'de çok partili hayata geçildikten sonra sadece muhafazakâr kesimin desteğini alan partiler tek başlarına iktidar olma başarısını göstermişlerdir (DP, AP, ANAP, AK Parti).

Muhafazakâr siyasetin sembol şehirlerinden birisi de Konya'dır. Konya, Türkiye'de büyükşehirler arasında en muhafazakâr şehir olarak bilinmektedir. Bu durum, kültürel, dinî, geleneksel ve siyasal boyutlar temelinde sosyolojik olarak anlaşılabilir ve açıklanabilecek bir durumdur. Aynı zamanda demokrasi tarihi boyunca Konya'nın il genelinde ama özellikle de şehir merkezinde muhafazakârlığa yakın siyasi partile-

rin çok yüksek oy almaları dikkat çekmektedir. Konya'da 1950'lerde DP'ye, 1960'larda AP'ye ve Osman Bölükbaşı'nın Cumhuriyetçi Millet Partisi'ne büyük destek verilmiştir. 1969 yılında muhafazakâr ve dindar kimliğiyle tanınan Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın Konya'dan bağımsız milletvekili seçilmesi ve siyasi hayatı boyunca daima Konya'dan aday olması, Milli Görüş hareketi ile Konya arasında yakın bir bağın oluşmasını sağlamıştır. Hatta Konya dışında yaşayan pek çok insan Necmettin Erbakan'ı Konyalı zannetmektedir (Bkz. *Türkiye'de Konya İmajı Araştırması*, 2005: 126) Ayrıca Konya'ya 2010 yılında kurulan Konya Üniversitesinin adı 2011 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi olarak değiştirilmiştir. 1977 belediye seçimlerinde MSP Konya'da Mehmet Keçeciler ile belediye başkanlığını kazanmıştır. Konya, Milli Görüş hareketinin kuruluşundan itibaren kazandığı en büyük şehir olma özelliğine de sahiptir. 1970'li yıllar, Milli Görüş hareketinin şehir merkezinde özellikle ağırlık kazanmaya başladığı dönemdir.

1980'li yıllarda, Konya merkezinde ve il genelinde Anavatan Partisi çok yüksek oy oranlarına ulaşmıştır. Muhafazakâr kesimin desteğini almasına rağmen çok yönlü bir siyasal örgütlenme olan ANAP'ın, Konya'daki milletvekillerinin ve belediye başkanlarının çoğunun muhafazakâr görüşlere sahip olduğu dikkat çeker. ANAP'ın gücünü kaybetmesinden sonra özellikle 1989 yerel seçimlerinde Refah Partisinin büyükşehir belediyesini ve üç merkez ilçeyi de kazanmasıyla birlikte 1990'larda şehirde Milli Görüş hareketi yeniden güçlenmeye başlamıştır. Kökeni Milli Görüş hareketi olan ve kendisini "Muhafazakâr Demokrat" olarak tanımlayan AK Partinin, 2000'li yıllarda hem milletvekili seçimlerinde, hem de belediye seçimlerinde Türkiye'de en yüksek oy oranlarına ulaştığı şehirlerden birisi yine Konya olmuştur. Ayrıca 1977 seçimlerinden beri ANAP ve AK Parti dönemleri de dahil olmak üzere Konya'da belediye başkanlığı yapanlar Milli Görüş geleneğinden gelen isimler olmuştur. Demokrasi tarihi boyunca özellikle oy verme davranışı ile belirginleşen bu siyasal kültür ortamı Konya'nın muhafazakâr kimliğinin üretilmesine önemli katkılarda bulunmuştur.

Türkiye'nin genel siyasal kültüründe Konya'nın muhafazakâr bir şehir olarak algılanmasında şehrin manevi ikliminin de özellikle etkili olduğu düşünülebilir. Mevlana gibi önemli bir mutasavvıfın Konya şehriyle bütünleşmesi bugünün oluşan algısını da etkilemektedir. Mevlana'nın Konya'daki varlığı insanlar tarafından Konya'yı ayırt edici bir unsur olarak görülmekte ve önemsenmektedir. Konya dışında yaşayan-

lar üzerine yapılan bir anket çalışmasında Mevlana'nın Konya'da bulunması şehit açısından birinci sırada önemli ayırt edici unsur olarak kabul edilmiştir (%29,6). Büyük bir şehir olması ikinci (%8,5), dindar insanların yaşadığı manevi bir şehir olması ise üçüncü (%6,4) şehri ayırt edici özellik olarak tercih edilmiştir (Bkz. *Türkiye'de Konya İmajı Araştırması*, 2005: 79). Yine aynı çalışmada Konya dışında yaşayanların Konya'ya en son gitme nedenlerine dair sorulan soruya verdikleri cevap da "Mevlana Türbesini ziyaret" olmuştur (*Türkiye'de Konya İmajı Araştırması*, 2005: 86). Konya dışında yaşayanların Konya'dan en çok akıllarında kalan ve beğendikleri yer de yine Mevlana türbesi olmuştur (Bkz. *Türkiye'de Konya İmajı Araştırması*, 2005: 92-4).

Konya, Türkiye'de gerek siyaset gerekse hayat tarzı açısından muhafazakâr bir şehir olarak algılanmaktadır. Bu algıya dayanarak ve kendi siyasal görüşlerine bağlı olarak Konya'nın muhafazakârlığına olumlu bakanlar olduğu gibi olumsuz bakanlar da bulunmaktadır. Örneğin Konya dışındaki şehirlerde yaşayan ve Konya'da yaşamayı istemeyenler gerekçe olarak en çok "bilmedikleri bir yer olduğu için" (%15,4) ve "insanları dindar olduğu için" (%14,5) seçeneklerini tercih etmişlerdir Konya'da yaşamaya mecbur kalsalardı insanları etkileyeceği düşünülen en olumsuz etken ise "İnsanların muhafazakâr olması"dır (%11,2) (*Türkiye'de Konya İmajı Araştırması*, 2005: 114-7). Konya'nın muhafazakâr kimliği özellikle muhafazakâr olmamalarının yanında Konya'da yaşama tecrübesine de sahip olmayanlar açısından olumsuz bir algı, hatta önyargı üretmektedir.

Konya'nın muhafazakârlık algısında özellikle dindar bir şehir olarak tanımlanmasının önemi büyüktür. Türkiye'de bir siyasal hareket olarak muhafazakârlığın, dini ve geleneksel değerlerin yaşanmasına vurgu yaptığı göz önünde bulundurulduğunda bu sonucun Konya açısından bir karşılığı vardır. Konya'da sol siyasetin birkaç ilçe ve kasaba haricinde ciddi bir ağırlığının olmaması, Konya'yı muhafazakâr siyasetin önemli merkezlerinden birisi haline getirdiği gibi ayrıca sağ-muhafazakâr siyasetin güçlü olduğu pek çok şehirden de farklı kılmaktadır. Bu yüzden, özellikle AK Parti döneminde yapılan hemen her seçimde dikkatler bir şekilde Konya'ya çevrilmekte; Türkiye'nin muhafazakârlaşması meselesiyle ilgili tartışmalarda sembol bir şehir olarak Konya öne çıkmaktadır.

Konya'nın muhafazakâr kimliği, kendilerini muhafazakâr olarak tanımlamadıkları gibi muhafazakârlık karşısında konumlayan siyasetçilerin, gazetecilerin ve sosyal bilimcilerin de ilgisini çekmektedir. Özellikle

2008 yılında şu anda CHP milletvekili olan Binnaz Toprak'ın dindarlık ve muhafazakârlık ekseninde ötekileştirildiği düşünülen insanlar üzerinde yaptığı “*Türkiye’de Farklı Olmak*” araştırmasının uygulandığı şehirlerden birisi de Konya'dır. Bu araştırma, 12 Eylül 2010 tarihinde gerçekleştirilen referandum sonrasında özellikle gündeme getirilmiş ve tartışılmıştır. Referandumda Konya'dan çok yüksek oranda “Evet” oyu çıkması Konya'yı yine gündem yapmıştır.

“*Türkiye’de Farklı Olmak*” araştırması on yıldır iktidarda olan AK Partiye verilen seçmen desteği ile dini muhafazakârlık arasında bağ olabileceği varsayımından hareket etmektedir. Araştırmada minibüs ya da otobüslerde başı açık kadınlara yer verilmediği, araştırmacı başı açık yaşlı kadın varken bile erkeklerin başı kapalı genç kızlara yer vermeyi tercih ettikleri Anadolu'nun pek çok kentinde çok sık duyulan şikâyetler olarak belirtilmiştir (Toprak, 2008: 17-21). Örneğin Konya'da bir doktor “Ramazan ayında hastanenin yemekhanesinin açık olduğunu, ancak yüz seksen doktor arasından yemeğe gidenlerin sayısının on kişiyi bulmadığını, bin kişiye yakın personelden yemeğe gidenlerin otuz-kırk kişiyi geçmediğini belirtmiştir. Muhtemel doktorların yarısının oruç tutmadıkları halde yemeğe gitmediklerini ve oruçlu gibi takıldıklarını” (Toprak, 2008: 60) söyleyen doktor, bu konu hakkındaki görüşleri ortaya koymuştur. Kimsenin oruçlu olup olmadığının sorulmadığı bir ortamda görüşülen doktorun söylemleri gerçeği ne kadar yansıtıyor bilinemez. Doktorun görüşlerinden hareketle bir genelleme yapmak mümkün olmadığı gibi böyle bir tespitin hiçbir şekilde bilimsel ya da geçerli olduğunu iddia etmek de mümkün değildir. Fakat tek başına doktorun bu düşüncelerinden dolayı ötekileştirildiği düşünülebilir. Ancak bu söylemin sorunlu tarafı, oruçlu gibi takıldığını söylediği insanların da ötekileştirildiği şeklinde bir çıkarımın olmasıdır.

Araştırmada Konya'da Ramazan ayında lokantaların çoğunun kapalı olduğu, yine lokantaların çoğunda alkollü içkilerin satılmadığı, kadınlı-erkekli grupların gece ya da gündüz, bir arada olduğu kamusal mekanların bulunmadığı, okullarda mescit açıldığı ve öğrencilere Cuma namazı için izin verildiği, bunun yanında okul yöneticilerinin öğrencilere dinî telkinlerde bulunduğu da “muhafazakârlık ekseninde ötekileştirme” bağlamında Konya'da ulaşılan bulgular olarak açıklanmıştır. Hatta belediyelerin koyduğu alkollü içki yasağının çağdaş kentlerin en önemli özelliği olan kamusal alanlardaki “sosyalleşmeyi” engellediği de iddia edilmiştir (Toprak, 2008: 145). Bu araştırmada ortaya konan tezler, muhafa-

zakâr olmayan seçkinler tarafından Türkiye'de uzun yıllardan beri muhafazakâr kesimi ötekileştirme argümanları olarak söylene gelmiştir. Konya açısından değerlendirildiğinde bu araştırma, bir milyondan fazla insanın yaşadığı -ki %10'u üniversite öğrencisidir- bir büyükşehri tanımlama açısından oldukça yetersiz, yüzeysel ve yanlı bir araştırma olarak kalmıştır.

2. METODOLOJİ

2012 yılı itibariyle Konya'nın merkezini oluşturan üç ilçenin (Karatay, Meram ve Selçuklu) nüfusları toplamı 1.107.886'dır. İl genelinin nüfusu da 2.052.281'dir (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>). Son yıllarda Konya tam anlamıyla bir üniversite şehri olmuştur. 2012 yılında Konya'da ikisi devlet (Selçuk Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi), ikisi de özel (Mevlana Üniversitesi ve Konya Ticaret Odası Karatay Üniversitesi) olmak üzere toplam dört üniversite bulunmaktadır. Dört üniversitede toplam öğrenci sayısı 100.000'in üzerindedir. Merkezî bir yerde bulunması, İç Anadolu Bölgesinde Ankara'dan sonra en büyük şehir olması ve Türkiye'nin en büyük üniversitelerinden birisine sahip olması, Konya'nın öğrenciler tarafından tercih edilmesinin önemli sebepleri arasındadır.

Araştırma, üniversite okumak için Türkiye'nin farklı bölgelerinden Konya'ya gelmiş olan öğrencilerden bir örneklem seçilerek gerçekleştirilmiştir. Örneklem, Selçuk Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde birden dördüncü sınıfa kadar farklı sınıflarda okuyan kız ve erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Konya'da bulunan diğer üniversitelerin henüz yeterli sayıda öğrenciye sahip olmaması ve birçok fakültede dört sınıftan da öğrenci bulma imkanının zor olması dolayısıyla Selçuk Üniversitesi'nin öğrenci potansiyeli değerlendirilmiştir. Anket uygulanırken kota örneklem seçimine uygun olarak öğrencilerin okudukları sınıfların, cinsiyetlerinin ve Konya dışında ailelerinin ikamet ettiği coğrafi bölge sayılarının dengeli bir dağılım göstermesine dikkat edilmiştir.

Anket verileri SPSS 16.0 programına kaydedilmiştir. Betimleyici istatistiklerin yanında muhafazakârlık ve Konya muhafazakârlığı hakkında hazırlanan iki ayrı ölçeğe faktör analizi uygulanarak farklı algılamaların alt boyutları tespit edilmeye çalışılmıştır. Faktör analizi sonucunda oluşan alt boyutların siyasi kimlik, siyasi parti tercihi, Konya'da yaşama süresi gibi bağımsız değişkenler ile ilişkileri "tek yönlü varyans analizi" ve "t-testi" gibi ileri istatistik analizleri ile yorumlanmıştır.

3. SAHA ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 1. Ankete katılan öğrencilere soruların bazı soruların frekans dağılımları

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Erkek	141	51,8
Kız	131	48,2
Toplam	272	100,0
Sınıf	Sayı	Yüzde
1. Sınıf	66	24,3
2. Sınıf	84	30,9
3. Sınıf	51	18,8
4. Sınıf	71	26,1
Toplam	272	100,0
Kaç yıldır Konya'da yaşıyorsunuz?	Sayı	Yüzde
1 yıl	60	22,1
2 yıl	83	30,6
3 yıl	42	15,5
4 yıl	71	26,2
4 yıldan fazla	15	5,6
Toplam	271	100,0
Bölge	Sayı	Yüzde
İç Anadolu	58	21,4
Marmara	36	13,3
Akdeniz	41	15,1
Ege	35	12,9
Karadeniz	36	13,3
Güneydoğu	37	13,7
Doğu Anadolu	28	10,3
Toplam	271	100,0
Görüşünüze en yakın siyasal kimlik hangisidir?	Sayı	Yüzde
İslamcı	65	23,9
Muhafazakar	53	20,1
Milliyetçi	45	17,0
Atatürkçü	43	16,3
Sosyaldemokrat	36	13,6
Diğer	24	9,1
Toplam	264	100,0

Görüşünüze en yakın siyasi parti hangisidir?	Sayı	Yüzde
AK Parti	99	37,2
Hiçbiri	65	24,4
MHP	39	14,7
CHP	27	10,2
Diğer	36	13,5
Toplam	266	100,0
Dindarlık düzeyi	Sayı	Yüzde
1. Dine inanmıyorum ve dine karşıyım.	0	0,0
2. Dine inanmıyorum ama dine ve dinini yaşayanlara saygı duyarım.	3	1,1
3. İnanıyorum ama hiçbir ibadeti yapmıyorum.	7	2,6
4. İnanıyorum ve çok nadir ibadetleri yapıyorum.	20	7,4
5. İnanıyorum ve düzenli olmasa da ara sıra ibadetleri yapıyorum	81	29,9
6. Düzenli olarak bazı ibadetleri yapıyorum (Ör. Oruç tutma, Cuma namazı)	99	36,5
7. Bütün ibadetleri düzenli olarak yapıyorum (Ör. 5 vakit namaz)	61	22,5
Toplam	271	100,0
Üniversiteyi bitirdikten sonra Konya'da yaşamayı düşünür müsünüz?	Sayı	Yüzde
Düşünürüm	94	34,8
Fikrim yok	82	30,4
Düşünmem	94	34,8
Toplam	270	100,0
Konya'da yaşamayı düşünmemenizde Konya'nın muhafazakar bir şehir olması etkili midir?	Sayı	Yüzde
Evet	46	28,0
Hayır	118	72,0
Toplam	164	100,0

Ankete 141'i erkek, 131'i de kız öğrenci olmak üzere 272 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Öğrencilerin çoğunun Konya'da yaşama tecrübesi dört yıldan daha azdır. Öğrenciler, Türkiye'nin farklı bölgelerinde ve farklı yerleşim birimlerinde yaşama tecrübesine sahip öğrencilerdir. Siyasal kimlikler arasında İslamcılık, öğrenciler tarafından en çok tercih edilen siyasal kimlik olmuştur (% 23,9). Yakın farklarla muhafazakârlık (%20,1), milliyetçilik (%17,0) ve Atatürkçülük (%16,3) daha sonra en çok tercih edilen siyasal kimliklerdir. Öğrenciler, siyasal partilerden en çok AK Partiyi siyasal görüşlerine yakın bulmuşlardır (%37,2). Hiçbir partiyi görüşlerine yakın bulmayanların oranı % 20,1 iken MHP'yi görüşlerine yakın bulanların oranı %14,7; CHP'yi görüşlerine yakın bulanların oranı

ise % 10,2'dir. BDP, BBP, SP, HAS Parti (araştırmanın uygulandığı dönemde henüz AK Partiye katılmamıştı) gibi daha düşük oranlarla tercih edilen partiler “Diğer” seçeneğine dahil edilmiştir. Dindarlık düzeyleri itibarıyla öğrencilerin %36,5'i düzenli olarak bazı ibadetleri yerine getirdiğini, %29,9'unun düzenli olmasa da bazı ibadetleri yaptığını, %22,5'i de bütün ibadetleri düzenli olarak yerine getirdiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin ağırlıklı olarak Orta Anadolu'nun muhafazakâr, dindar ve milliyetçi duyarlılıklara sahip vatandaş tipine uygun oldukları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin %34,8'i üniversiteyi bitirdikten sonra Konya'da yaşamayı düşündüklerini; aynı sayıda ve oranda öğrenci ise düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda fikir belirtmeyenlerin oranı ise % 30,4'tür. Üniversiteyi bitirdikten sonra Konya'da yaşamayı düşünmeyenlerin ve bu konuda net bir fikre sahip olmayanların Konya'da yaşamama tercihlerinde Konya'nın muhafazakâr bir şehir olmasının etkisi oldukça azdır (% 28,0). %72'lik bir kesim Konya'da yaşamama düşüncesinde Konya'nın muhafazakâr bir şehir olmasının etkisinin olmadığını belirtmiştir. Bu durum öğrencilerin üniversite sonrasında Konya'da yaşamalarında şehrin muhafazakârlık ekseninde algılanmasının önemsiz olduğunu gösterir. Bu savı destekleyen bir diğer veri olarak öğrencilerin Konya'yı tercih sebepleri arasında “Konya'nın muhafazakâr bir şehir olması” seçeneğini ilk üç tercihi arasında değerlendirmemeleri gösterilebilir.

Tablo 2. Öğrencilerin Konya'yı Tercih Sebebi

Üniversiteyi okumak için Konya'yı tercih sebebiniz hangisidir? (Birden üçe kadar sıralayınız)	1. Tercih		2. Tercih		3. Tercih	
	N	%	N	%	N	%
Yaşadığım yere yakın olması	33	12,2	19	10,6	13	7,7
Puanımın Konya'yı tutması	134	49,4	29	16,1	21	12,5
Konya'nın muhafazakar bir şehir olması	4	1,5	12	6,7	7	4,2
Konya'nın büyük bir şehir olması	5	1,8	19	10,6	27	16,1
Okuduğum üniversitenin iyi olması	67	24,7	60	33,3	36	21,4
Okuduğum bölümün iyi bir bölüm olması	20	7,4	32	17,8	43	25,6
Ailemin etkisi	8	3,0	9	5,0	21	12,5
Toplam	271	100,0	180	100,0	168	100,0

Öğrencilerin Konya'da üniversite okumayı tercih etmelerinin en önemli ilk üç sebebi arasında yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere sı-

nav puanlarının Konya'yı tutması (%49,4) ve üniversitenin (%33,3) ve bölümlerinin (%25,6) niteliği öncelikler arasında yer almaktadır. Bu tabloya göre şehrin muhafazakâr kimliği, büyükşehir oluşu ya da ailelerin etkisi öğrencilerin tercihlerini belirleyen etkenler arasında öncelikli olarak sayılmamaktadır.

Konya'nın muhafazakârlık ekseninde nasıl algılandığını tespit etmek için öncelikle öğrencilerin bir siyasal kimlik olarak muhafazakârlığa bakışını ortaya koymak gerekmektedir. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin muhafazakârlığı nasıl algıladıklarına bakıldığında çıkan tabloda aile, din ve gelenek baskın birer unsur olarak görülmektedir. Öğrenciler için muhafazakârlığın anlamını belirginleştiren unsurlardan en önemlisi 'aile'dir. Öğrencilere göre muhafazakâr bir kimse her şeyden önce aileyi önemser. Elde edilen bu veri genel olarak aile ve muhafazakârlık arasında kurulan bağın bir göstergesidir. Aile hem genel muhafazakârlık teorisi açısından hem de Türkiye'deki muhafazakârlık açısından en önemli kurumlardan birisidir (Bkz. Akın, 2012). Hakan Yılmaz'ın 2006 ve 2012 yıllarında yaptığı araştırmalara dayanan "Türkiye'de Muhafazakârlık" çalışmasının ortaya koyduğu en önemli tespitlerden biri de Türkiye'de muhafazakârlık algısının aile üzerinden şekillendiğidir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre Türkiye'de muhafaza edilmesi gereken en önemli kurum aile olarak tespit edilmiş, Türkiye'de muhafazakârlığın kutbu olarak ailenin önemi belirginleştirilmiştir. Bu verilerin ışığında ifade edilmesi gerekir ki; aile ve muhafazakârlık ilişkisi Türkiye özelinde dikkatle incelenmesi gereken bir başlıktır.

Bununla birlikte muhafazakârlığın bir diğer önemli unsuru olarak gelenek sayılabilir. Araştırmada elde edilen verilere bakıldığında muhafazakâr bir kimsenin 'Geleneksel değerlerini yaşatır' (ort. 3,85) ve 'Gelenekseldir' (ort. 3,70) şeklinde algılandığı görülmektedir. Muhafazakârlık algısını belirleyen bir diğer önemli değişken ise 'din' kurumudur. Elde edilen verilere göre din kurumsal tezahürleriyle muhafazakârlığın ana eksenini oluşturan unsurlardandır. Tabloda görüldüğü üzere öğrencilere göre muhafazakâr bir kimse 'dinine bağlıdır' (ort. 3,79), 'cemaatçi'dir (ort. 3,25) ve iyi bir 'Müslüman'dır (ort. 3,16). Aile, gelenek ve din gibi görece daha önemli unsurları takip eden diğer başlıklara baktığımızda 'Sağcı' (ort. 3,49), 'Milliyetçi' (ort. 3,15), 'Demokrat' (ort. 3,14) gibi muhafazakârlığın siyasi-ideolojik boyutunu vurgulayan başlıkları görülebilir. Laikliğe karşı olma, farklı görüşlere tahammül edememe, yeniliklere karşı olma, köylü olma gibi ifadeler çok düşük ortalama puanlar almışlardır.

Tablo 3. Muhafazakar Kimliğin Unsurları

Size göre bir muhafazakar....	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Aileyi önemser	269	4,04	,982
Geleneksel değerlerini yaşatır	269	3,85	,970
Dinine bağlıdır.	269	3,79	1,090
Gelenekseldir.	269	3,70	,927
Sağcıdır.	268	3,49	1,143
Cemaatçidir.	269	3,25	1,204
İyi bir Müslümandır	270	3,16	1,132
Milliyetçidir.	264	3,15	1,103
Demokrattır	264	3,14	1,112
Değişime açıktır	268	2,85	1,133
Lüksten kaçınır.	268	2,72	1,157
Laiklik karşıtıdır	268	2,70	1,279
Farklı görüşlere tahammül edemez.	265	2,58	1,320
Yeniliklere karşıdır.	269	2,52	1,268
Çağdaş değildir	269	2,36	1,207
Gericidir.	269	2,20	1,248
Köylüdür.	270	2,04	1,066

Muhafazakârlığın hangi özellikler ile algılandığını tespit etme amaçlı hazırlanan ölçeğe faktör analizi uygulanmıştır. Üç faktör ile toplamda varyansın %53,308'ini açıklayan ölçeğin (KMO) güvenilirlik değeri 0,865 gibi yüksek bir oranda tespit edilmiştir. Analiz sonucunda ölçekte, değişime kapalılık, dindar ve geleneksel, milliyetçi ideoloji başlıklarını taşıyan üç alt boyutta faktör yüklemeleri tespit edilmiştir. Bu başlıklar altında bir araya gelen nitelikler muhafazakârlığı farklı bağlamlarda anlama imkanı sağlamıştır.

Muhafazakâr kimlik bu çalışma kapsamında üç ana başlık altında belirmiştir. Muhafazakâr bir kişinin en belirgin özelliklerinin toplandığı değişime kapalılık faktörü toplam sekiz niteliği içermektedir. Bu başlık altında farklı görüşlere tahammülsüzlük, yeniliklere karşı olma, çağdaş olmama, gerici, laiklik karşıtı, cemaatçi ve demokrat olmama gibi özellikler ön plana çıkmıştır. Bir araya gelen bu unsurlar muhafazakârlığı olumsuzlayan ifadeler olarak da değerlendirilebilir.

Tablo 4. Muhafazakar Kimlik Algısı Faktör Yüklemeleri

Size göre bir muhafazakar....	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör
1. Faktör: Değişime Kapalılık			
Farklı görüşlere tahammül edemez.	,781		
Yeniliklere karşıdır.	,773		
Çağdaş değildir	,723	-,325	
Gericidir.	,722		
Laiklik karşıtıdır	,722		
Değişime kapalıdır.	,716		
Cemaatçidir.	,708		
Demokrat değildir.	,543		
2. Faktör: Dindarlık ve Geleneksellik			
Dinine bağlıdır.		,730	
Aileyi önemser		,689	
Gelenekseldir.		,669	
Geleneksel değerleri yaşatır		,659	
İyi bir Müslümandır		,545	
3. Faktör: Milliyetçi İdeoloji			
Köylüdür.		-,339	,680
Milliyetçidir.			,644
Sağcıdır.			,355
Eigenvalue	4,442	2,841	1,279
Açıklanan Varyans	27,761	17,755	7,991
KMO Sampling Adequacy.	0,865		
Bartlett's Test of Sphericity	X²: 1,405	Sd:120	P: ,000

İkinci faktör olarak ifade edilen “dindarlık ve geleneksellik” başlığını taşıyan grupta dinine bağlılık, ailenin önemsenmesi, geleneksellik, geleneksel değerleri yaşatma ve iyi bir Müslüman olma gibi özellikler muhafazakârlık, gelenek ve din arasında kurulan bağı göstermektedir.

Ölçeğin son faktörü ise köylülük, milliyetçilik ve sağcılık gibi milli değerlere ve bu yönde ideolojik eğilimleri ağır basan bir tabloyu göstermektedir. Bu tabloda dikkat çeken bir ayrıntı, köylülük ve çağdaş olma gibi vasıfların ikinci faktöre olumsuz yükleme yapmasıdır. Bunun anlamı öğrencilerin dindarlık ve gelenekselliği, köylülük ve çağdaş olmama gibi nitelermelerden ayrı tutması olarak yorumlanabilir.

Tablo 5. Siyasi kimlik ve Faktör 1 (Değişime Kapalılık) arasındaki ilişkinin ANOVA analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalamanın karesi	F	Sig.
Gruplar arasında	1142,376	5	228,475	2,338	,043
Gruplar dâhilinde	22766,392	233	97,710		
Toplam	23908,768	238			
Ortalamalar ve Çoklu Karşılaştırmalar					
	Sayı	Ortalama	Std. Sapma	Çoklu Karşılaştırma (Tukey Testi)	
Muhafazakar	47	49,6264	8,01347		
Milliyetçi	43	49,4206	9,36287		
Atatürkçü	37	52,7543	13,17583	İslamcı	
İslamcı	58	47,1168	8,10425	Atatürkçü	
Sosyaldemokrat	33	52,4359	11,05496		
Diğer	21	52,8199	10,55091		
Toplam	239	50,1331	10,02282		

Not: (*) 0,05 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

Türkiye’de muhafazakârlık algısının modernleşme ile ilgili yürütülen tartışmalardan etkilendiği söylenebilir. Türkiye’de özellikle statükoya dayanan modernleşme anlayışının savunucuları muhafazakârlığa karşı tartışmayı din, gelenek, tutuculuk ve modern olmamak gibi dışlayıcı başlıklarda yürütmüşlerdir. Bu tartışmalarla bir taraftan değişime karşı bir direnç noktası olarak muhafazakârlık söylemi olumsuzlanırken diğer taraftan ise muhafazakârlık çatısı altında din ve geleneksel değerlere sahip çıkılmasına salık veren bir değişim alternatifi üretmeye çalışılmıştır. Muhafazakârlık bizatihi böylesi tartışmaların gölgesinde anlaşılmıştır. Dolayısıyla muhafazakârlık algısının bağlamı bu tartışmalarla şekillenmiştir. Yukarıdaki tabloda siyasal kimlikler ve muhafazakârlık arasında kurulan ilişki, bahsedilen mukayese için bir örnek teşkil ediyor. Yapılan tek yönlü varyans analizi, İslamcı siyasal kimliği benimseyen öğrencilerle, Atatürkçü siyasal kimliği benimseyen öğrencilerin muhafazakârlığı tam da söz konusu iki kutuplu perspektiften algıladıklarını göstermektedir.

Son yıllarda sıklıkla Türkiye’nin siyasi gündemi ile Konya şehri arasındaki ilişki kamuoyunu meşgul etmektedir. Özellikle dindarlık ve muhafazakârlık ile laiklik ve modernlik çatışmasının -en hafif tabirle- pazarlanma alanı olarak Konya’nın seçilmesi ülke gündeminde şehrin imajını olumsuz etkilemektedir. Bu imajın tamamıyla suni bir gündem meselesi olması düşünülemez. Zira bir Anadolu şehri olarak Konya’nın kendine has karakteri, ait olduğu kültürün izlerini ziyadesiyle barındırmak-

tadır. Ancak şehrin kendi içinde diğer büyükşehirlerle nazaran daha homojen bir nüfusu ve kültürü barındırıyor olması, muhafazakârlık imajını belirleyen en önemli özelliklerden birisi olarak kabul edilebilir. Yanı sıra dindarlık oranlarının görece yüksek oluşu ve kentin ismiyle anılan manevi şahsiyetlerin sayesinde Konya diğer büyükşehirlerden farklılaşmaktadır. Bu ve benzeri bir takım unsurlarla birlikte, 'Konya muhafazakâr bir şehirdir' (ort. 3,60) ifadesinin ortalama puanı, öğrenciler nezdinde şehrin imajının muhafazakârlık algısı etrafında inşa edildiğinin bir kanıtıdır.

Konya'nın muhafazakârlık algısı önceki ölçekte de tespit edilen değişime kapalı olmak ve ötekileştirme gibi olumsuz içeriklerden nispeten bağımsızdır. Zira yukarıda ortalamalar tablosuna göre, Konya'ya ilişkin ifadelerde en yüksek ortalama puanlarına sahip olanlar, genel itibarıyla şehrin kimliğini olumlayan ifadelerdir. 'Konya, büyükşehirler arasında yaşanabilecek ideal bir şehirdir' (ort. 3,60), 'Konya modern şehirdir'(ort. 3,43), 'Konya, yaşayanların kendilerini güvende hissedecekleri bir kenttir'(ort. 3,34), 'Konya demokrat bir şehirdir'(ort. 3,14), "farklı siyasi görüşlerdeki insanlar Konya'da kendilerini baskı altında hissetmezler" (ort. 3,11) gibi ifadeler bu savı desteklemektedir.

Konya'nın muhafazakârlık algısı üzerinde klişe cümlelerin etkisi yadsınmaz. Bu şehre ve insanına dair üretilen bir takım önyargılar ve klişeleşmiş cümleler, Konya'nın imajını olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Bu savı destekleyen ifadelerden bazıları 'Konyalılar takım tutar gibi siyasi parti tutarlar' (ort. 3,40), 'Konyalılar içki satan yerlerden alışveriş yapmayı tercih etmezler' (ort. 3,20), 'Konya, Türkiye'de en çok içki tüketilen yerdir' (ort. 3,13), 'Konya'da dinî duygular istismar edilmektedir'(ort. 3,09) gibi ifadelerdir. Doğruluğu tartışmalı ve bazıları açı-sından kesin olarak yanlış olan (en çok içki tüketilen yer olması gibi) bu ifadelerin öğrencilerin zihninde yer etmiş olması, Konya'nın imajına olumsuz etkide bulunmaya devam etmektedir.

Tablo 6. Konya'nın Muhafazakarlık Algısı: İmaj ve Kanaatler (Betimleyici Ortalamalar)

	Sayı	Ortalama	Std. Sapma
Konya muhafazakar bir şehirdir.	271	3,60	1,063
Konya, büyükşehirler arasında yaşanabilecek ideal bir şehirdir.	266	3,60	1,002
Konya'da sağ siyasi partiler dışında bir parti seçim kazanamaz.	269	3,56	1,065
Konya modern şehirdir.	271	3,43	1,055
Konyalılar takım tutar gibi siyasi parti tutarlar.	270	3,40	1,109
Mevlana Konya muhafazakarlığının bir sembolüdür.	267	3,35	1,251
Konya, yaşayanların kendilerini güvende hissedecekleri bir kenttir.	268	3,34	1,109
Konya'nın muhafazakarlığı hızla değişmektedir.	270	3,34	,935
Konyalılar içki satan yerlerden alışveriş yapmayı tercih etmezler.	271	3,20	1,036
Konya demokrat bir şehirdir.	270	3,14	,996
Konya, Türkiye'de en çok içki tüketilen yerdir.	270	3,13	1,224
Konya milliyetçiliğin yüksek olduğu bir şehirdir.	270	3,12	1,024
Farklı siyasi görüşlerdeki insanlar Konya'da kendilerini baskı altında hissetmezler.	270	3,11	1,163
Konya'da dinî duygular istismar edilmektedir.	269	3,09	1,121
Konya, genelde dindar insanların yaşadığı bir şehirdir.	268	3,03	1,143
Konya, aslında muhafazakar olmayan bir şehirdir.	263	2,58	1,109
Aleviler, Konya'da dışlanırlar.	270	2,54	1,089
Konya'nın Türkiye'de olumsuz bir imajı vardır.	269	2,50	1,236
Muhafazakar olmayanlar Konya'da rahat yaşayamaz.	268	2,44	1,155
Dindar olmayanlar Konya'da dışlanırlar.	269	2,33	1,168
Etnik olarak Türk olmayanlar Konya'da dışlanırlar.	271	2,21	1,086
Konya'nın muhafazakarlığı ülkenin çağdaşlaşması önünde bir engeldir.	270	2,19	1,135

Ölçekte yer alan diğer ifadelerle ilişkin ortalamalara bakıldığında öğrenciler nezdinde Konya'nın muhafazakârlık algısının değişime ve gelişmeye kapalı, ötekileştiren ve dışlayıcı şekilde algılanmadığı söylenebilir.

Konya'nın muhafazakârlık algısını ölçmeye yönelik hazırlanan ölçekte dört alt boyut tespit edilmiştir. Ölçek açıklanan varyans ortalaması %52,005 toplam güvenilirlik puanı ise 0,843' tür. Elde edilen dört alt boyut Konya hakkında oluşturulan kanaat ve imajları, olumlu ve olumsuz ifadeler ekseninde açıklamaktadır. Buna göre, 'dışlayıcı' ifadelerin yoğunlaştığı "Olumsuz Konya Algısı" adı uygun görülen ilk faktör, tek başına toplam varyansın %18,619'unu açıklamaktadır. Bu faktörde Konya hakkında dışlayıcı ve ötekileştirici toplam yedi ifade bir araya gelmiştir. İkinci faktörde ise daha çok Konya hakkındaki önyargıları vurgulayan ifadeler bir araya toplanmıştır. Dört ifadeden oluşan bu faktör "Önyargılı Konya Algısı" olarak adlandırılmıştır. Bu faktör, toplam varyansın % 13,131'ini açıklamaktadır. Üçüncü faktörde diğer iki faktörün tersine olumlu ifadeler bir araya toplanmıştır. Bu faktör "Olumlu Konya Algısı" olarak tanımlanmıştır. Bu faktör kendi başına açıklanan toplam varyansın % 10,187'sini açıklamaktadır. Son faktörde ise Konya'nın dindar muhafazakâr kimliğini vurgulayan ifadeler bir araya toplanmıştır. "Konya Muhafazakârlığı Algısı" diye adlandırılan bu son faktör ise toplam varyansın % 10,0682'ini açıklamaktadır.

Tablo 7. Konya'nın Muhafazakarlık Algısı: İmaj ve Kanaatler (Faktör Analizi)

	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör	4. Faktör
1. Faktör: Olumsuz Konya Algısı				
Dindar olmayanlar Konya'da dışlanırlar.	,737			
Aleviler Konya'da dışlanırlar.	,713			
Konya'nın muhafazakar kimliği kentin gelişmesine engeldir.	,677	,370		
Etnik olarak Türk olmayanlar Konya'da dışlanırlar.	,669			
Konya'nın muhafazakarlığı ülkenin çağdaşlaşması önünde bir engeldir.	,572	,414		
Farklı siyasi görüşlerdeki insanlar Konya'da kendilerini baskı altında hissederler.	,516		-,397	
Konya'nın Türkiye'de olumsuz bir imajı vardır.	,515			
2. Faktör: Önyargılı Konya Algısı				
Konya'da dinî duygular istismar edilmektedir.	,371	,695		
Konya, Türkiye'de en çok içki tüketilen yerdir.		,672		
Konyalılar takım tutar gibi siyasi parti tutarlar.		,637		
Konya demokrat bir şehir değildir	,370	,437	-,343	
3. Faktör: Olumlu Konya Algısı				
Konya'nın muhafazakarlığı hızla değişmektedir.		,332	,677	
Konya, büyükşehirler arasında yaşanabilecek ideal bir şehirdir.		-,329	,640	
Konya, yaşayanların kendilerini güvende hissedecekleri bir şehirdir.	-,345		,586	
Konya modern bir şehirdir.	-,372	-,356	,415	
4. Faktör: Konya Muhafazakarlığı Algısı				
Konya, genelde dindar insanların yaşadığı bir şehirdir.				,756
Konya muhafazakar bir şehirdir.				,604
Mevlana, Konya muhafazakarlığının bir sembolüdür.				,539
Konya'da sağ siyasi partiler dışında bir parti seçim kazanamaz.				,529

Konya'nın insanları din ve etnisite ekseninde dışladığına yönelik olumsuz bir imajı besleyen yargılar "Olumsuz Konya Algısı" faktöründe toplanmıştır. Bu faktörde yer alan yargıların ortalama değerlerinin düşük olması, genelin paylaştığı bir algıyı yansıtmadığını göstermektedir. Ancak öğrencilerin siyasi kimliklerine bağlı olarak bu ifadelerin algılanışı değişmektedir. Siyasi kimliğini Atatürkçü, Sosyal Demokrat ve diğer şeklinde

ifade eden öğrencilerin birinci faktörde yer alan dışlayıcı ve ötekileştirici yargılar üzerinden Konya'yı algıladıkları görülmektedir. Bununla birlikte siyasi kimliğini İslamcı, Muhafazakâr ve Milliyetçi olarak ifade eden öğrencilerin diğer grubun tersine Konya'yı birinci faktörde yer alan yargılar temelinde algılamadıkları net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 8. Siyasi kimlik ve Faktör 1 (Olumsuz Konya Algısı) arasındaki ilişkinin ANOVA analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalamanın karesi	F	Sig.
Gruplar arasında	1955,810	5	391,162	4,095	,001
Gruplar dâhilinde	22255,944	233	95,519		
Toplam	24211,755	238			

Ortalamalar ve Çoklu Karşılaştırmalar

	Sayı	Ortalama	Std. Sapma	Çoklu Karşılaştırma (Tukey Testi)
Muhafazakar	50	49,0522	9,54941	
Milliyetçi	38	47,4968	7,32122	Atatürkçü*, Diğer*
Atatürkçü	38	53,7421	11,52990	Milliyetçi*, İslamcı*
İslamcı	56	47,1478	8,87458	Atatürkçü*, Diğer*
Sosyaldemokrat	34	51,8570	11,58324	
Diğer	23	54,9745	9,83103	Milliyetçi*, İslamcı*
Total	239	50,0733	10,08613	

Not: (*) 0,05 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. Siyasi Parti ve Faktör 2 (Önyargılı Konya Algısı) arasındaki ilişkinin ANOVA analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalamanın karesi	F	Sig.
Gruplar arasında	1055,674	4	263,918	2,680	,032
Gruplar dâhilinde	23243,335	236	98,489		
Toplam	24299,008	240			

Ortalamalar ve Çoklu Karşılaştırmalar

	Sayı	Ortalama	Std. Sapma	Çoklu Karşılaştırma (Tukey Testi)
AKP	92	47,8635	8,72612	CHP*
CHP	23	54,3689	11,47152	AKP*
MHP	33	50,5213	10,50339	
Diğer	35	52,3060	11,56204	
Hiçbiri	58	50,2052	9,68232	
Toplam	241	50,0570	10,06210	

Not: (*) 0,05 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

Konya'nın siyasi gündemin bir malzemesi olarak zaman zaman bazı olumsuz önyargılar ile kamuoyuna yansıyan imajı, ikinci faktörde yer alan ifadelerle sorgulanmıştır. Çeşitli şekillerde türetilen bu olumsuz yargılar,

Konya'yı ve Konyalı'yı Türkiye'ye kendini doğru bir şekilde anlatmak zorunda bırakmaktadır. Bu olumsuz önyargılar ankete katılan öğrencilerin geneli tarafından paylaşılmasa da siyasi parti tercihleri üzerinden farklılaşan algılar kendini açıkça göstermektedir. Buna göre, AK Partiyi kendi görüşlerine yakın bulan öğrenciler ile CHP sempatisini öğrencilerin bu konuda farklı düşüncelere sahip olduğu görülmektedir. MHP'yi destekleyen öğrenciler Konya'ya önyargı konusunda nötr noktada durmaktadırlar.

Tablo 10. Faktör 3 (Olumlu Konya Algısı) ve Sınıf t-test analizi

	Sayı	Ortalama	Std. Sapma
1. Sınıf	59	48,4359	9,09648
4. Sınıf	66	52,8390	10,74866

	Ortalamaların eşitliği için t-testi						
	t	sd	Sig. (2-tailed)	Ortalama a Farkı	Std. Hata Farkı	95% Farkın güven aralığı	
						Alt	Üst
Varyanslar Eşit Sayıldığında	-2,457	123	,015	-4,40318	1,79232	-7,95096	-,85540

Öğrencilerin Konya'ya ilişkin algılarının şekillenmesinde kendi tecrübelerinin ve bu şehirde geçirilen zamanın etkili olduğu görülmektedir. Yukarıdaki tablo, Konya'da geçirilen zamanın öğrencilerin şehir hakkındaki düşüncelerini olumlu yönde değiştirdiğini göstermektedir. Bu faktörde yer alan olumlu ifadelerle katılım birinci sınıftan dördüncü sınıfa doğru anlamlı bir şekilde artmaktadır. Öğrencilerin Konya'da yaşadıkları süre içinde yaşadıkları tecrübelerle de dayanarak sahip oldukları önyargılardan kurtuldukları ve şehir hakkında olumlu kanaatler taşımaya başladıkları tespit edilmiştir. Nitekim bu konuda yapılan bir başka analiz de burada tespit edilen durumla örtüşmektedir (Bkz. Tablo 11).

Tablo 11. "1. Sınıf ve 4. Sınıfta Okuma ile Konya'da Yaşamayı Düşünme" (Çapraz Tablo)

	Düşünmem	Fikrim yok	Düşünürüm	Toplam
1. Sınıf	23 % 34,8	30 % 45,5	13 % 19,7	66 % 100,0
4. Sınıf	21 % 29,6	10 % 14,1	40 % 56,3	71 % 100,0
Toplam	44 % 100,0	40 % 100,0	53 % 100,0	137 % 100,0
Ki-Kare: 23,695 sd: 2 p:;000				

SONUÇ

Konya, Anadolu coğrafyasının kültürel yapısını haiz bir şehir olarak varlığını dünden bugüne sürdürebilmiştir. Ait olduğu kültürel ve geleneksel yapının bizatihi kaynağı olarak Konya'nın üstlendiği rol önemini hiçbir zaman yitirmemiş, bugüne taşınan bir misyon olarak süre gelmiştir. Konya, gerek iktisadi, gerekse kültürel potansiyelleri ile Türkiye'nin modernleşme sürecinde kendine yeter şehirlerin başında gelmiştir. Belki de bu vasıfları sayesinde Konya başka şehirlerle karşılaştırıldığında, Ankara ve İstanbul gibi merkez şehirlere daha az ihtiyaç duymuştur. Modern Türkiye'nin vitrin şehirleri olarak ifade edilen bu merkezlerin boyunduruğunu kabul etmediği, Konya'nın yakın tarihine bakarak rahatlıkla söylenebilir. Türkiye'nin siyasi ve ideolojik tarihi Konya ile ilişkili okundığında da benzer bir tablo görülebilir. Zira modern Türkiye'nin inşa olunduğu siyasi ve ideolojik zemin Konya için benzer bir karşılık bulmaz, bilakis Konya bu siyasi ve ideolojik zeminin karşısında konumlanır/konumlandırılır.

Bu çalışmada Konya'ya üniversite okumak için gelen ve Selçuk Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin gözüyle Konya ile muhafazakârlık arasındaki ilişki belli başlı unsurlar üzerinden sorgulanmıştır. Öncelikle muhafazakârlığın algılanışında temele alınan üç unsur 'aile, din ve gelenek' olarak tespit edilmiştir. Aile, din ve gelenek muhafazakâr kimliği inşa eden asli unsurlar olarak kabul edilmişlerdir. Bunun yanı sıra muhafazakârlık 'Değişime Kapalılık, Dindarlık ve Geleneksellik, Milliyetçi İdeoloji' şeklinde beliren üç boyut üzerinden açıklanmaya çalışılmıştır. Muhafazakârlık algısını okumayı kolaylaştıran bu üç boyutun farklılaştığı en önemli değişkenin siyasal kimlik olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin siyasal kimliklerine göre muhafazakârlığı algılamaları özellikle 'İslamcı ve Atatürkçü' başlıkları altında farklılaşmıştır. Örneğin siyasal kimliğini Atatürkçü olarak ifade eden gençler için muhafazakârlık değişime kapalılık anlamı taşıırken, İslamcı olduğunu ifade eden gençlerin bu konuda farklı düşündüğü tespit edilmiştir.

Araştırmanın bir diğer boyutunda ise öğrencilerin Konya algıları incelenmiştir. Bu algılamalar çeşitli konularda hazırlanan yargı ifade eden cümlelerle ölçülmeye çalışılmıştır. Buna göre öğrencilerin verdikleri cevaplara genel olarak bakıldığında Konya algısı öncelikle muhafazakâr kimlik üzerinden şekillenmektedir. İfadeler arasında yer alan 'Konya muhafazakâr bir şehirdir' (ort. 3,60) şeklindeki yargı cümlesi, en yüksek katılım oranına sa-

hiptir. Bununla birlikte Konya hakkındaki algıya yön veren diğer önemli tespit ise şehri olumlu algılayan, yaşanabilirliğine, modernliğine, güvenliğine, demokratik ortamına ve hoşgörüsüne dayanan ifadelerin aldığı yüksek puan ortalamalarıdır. Son olarak ise şehir hakkında üretilen bir takım olumsuz algıların, önyargılı ifadelerin öğrenciler nezdinde pek de paylaşılmadığı tespit edilmiştir. Bu ölçekte yer alan ifadelere yapılan faktör analizi sonuçlarına bakıldığında dört boyut tespit edilmiştir. Bu boyutlar 'Olumsuz Konya Algısı, Önyargılı Konya Algısı, Olumlu Konya Algısı, Konya Muhafazakârlığı Algısı' şeklinde ifade edilmiştir. Bu algıları belirleyen değişkenlere bakıldığında yine siyasi kimlik ve tercihlerin en önemli farklılaşma zeminini oluşturdukları görülmüştür. Ancak Konya'nın algısına yön veren saikler ne olursa olsun, öğrencilerin algısının zaman içinde olumlu yönde değiştiği de ayrıca tespit edilmiştir. Yapılan t testi analizinden görülebileceği üzere birinci sınıfta okuyan öğrencilerle dördüncü sınıfta okuyan öğrenciler arasında Konya'yı olumlu algılama konusunda açık bir fark vardır. Bir şehirde yaşam tecrübesine sahip olmak, o şehri algılayışı da etkilemekte ve değiştirmektedir. Konya'da yaşadıkça öğrencilerin Konya'ya dair olumsuz önyargıları olumlu bir algıya yerini bırakmaktadır.▽

KAYNAKLAR

- AKIN, Mahmut H., (2012), "Türkiye'de Muhafazakârlığın Direnme Odağı Olarak Aile", *Muhafazakâr Düşünce*, Sayı: 31, Ankara, s. 3-20.
- BENETON, Philippe (2011), *Muhafazakârlık*, (Çev. Cüneyt Akalın), İstanbul: İletişim Yayınları.
- ÖZİPEK, Bekir Berat (2004). *Muhafazakârlık: Akıl, Toplum, Siyaset*. Ankara: Liberte Yayınları.
- TOPRAK, Binnaz (2010). *Türkiye'de Farklı Olmak: Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler*, 3.Baskı. İstanbul: Metis Yayınları.
- TÜRKİYE'DE KONYA İMAJI ARAŞTIRMASI, (2005), (Haz. Ümit Meriç vd.), İstanbul: GENAR Araştırma, Eğitim, Danışmanlık.
<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>
- YILMAZ, Hakan, (2012), *Türkiye'de Muhafazakârlık: Aile, Cinsellik, Din*, Açık Toplum Enstitüsü ve Boğaziçi Üniversitesi.
http://hakanyilmaz.info/yahoo_site_admin/assets/docs/OSI-2012-Muhafazakârlık-2006-2012-Karsilastirmalar-Sunus-v04.279155522.pdf

